

Tulossopimus

29.11.2022

VN/15714/2022

VN/15714/2022-TEM-16

Patentti- ja rekisterihallituksen tulossopimus vuosille 2023 - 2026

Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävät ja toimintaympäristön kuvaus

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) toimii työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonalalla tehtävänä edistää teknistä ja taloudellista kehitystä ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti. PRH käsittelee patenttia, integroidun piirin piirimallia, hyödyllisyysmallioikeutta, mallioikeutta, tavaramerkkiä, yritysikiinnitystä, kaupparekisteriä, yhdistysrekisteriä, uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriä, säätiörekisteriä, tilinpäätösasiakirjojen julkistamista ja toiminimeä koskevat asiat, sekä valvoo säätiöitä, tilintarkastajia ja tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatioita. Lisäksi PRH tarjoaa alansa tietopalveluja.

PRH:n tehtävänä on luoda ja ylläpitää edellytyksiä suomalaisen yhteiskunnan toiminnalle. PRH edistää suomalaisen elinkeinoelämän ja yhteiskunnan toimintaa ja luotettavuutta rekisteröimällä yritykset yhteisöt, tukemalla aineettomien oikeuksien suojaa sekä valvomalla säätiöiden ja tilintarkastajien toimintaa. Näiden tehtävien toteuttaminen tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti edesauttaa elinkeinoelämän mahdollisuuksia kehittyä, vahvistaa kilpailukykyä sekä pitää yllä luottamusta kansalaisyhteiskunnan toimintaan koko yhteiskuntamme eduksi. Lakisääteisiä tehtäviä toteuttaessaan PRH:n toiminta tukee työ- ja elinkeinoministeriön strategisten tavoitteiden toteuttamista.

PRH:n laaja tehtäväkenttä edellyttää jatkuvaa toimintaympäristön seurantaa sekä kykyä vastata asiakkaiden ja sidosryhmien odotuksiin. PRH on vuonna 2022 käynnistetyssä strategiatyössään kiinnittänyt erityistä huomiota viraston toimintaympäristön muutoksiin. PRH:n näkemys on, että virasto tulee tulevaisuudessa kohtaamaan yhä enemmän ja nopeita muutoksia toimintaympäristössään. Osa muutoksista kohdistuu suoraan PRH:n toimintaan, osa vaikuttaa toimintaympäristön ja sidosryhmien kautta pidemmällä ajanjaksolla. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että PRH käynnissä olevassa strategiatyössään kiinnittää huomiota edellä mainittuihin näkökohtiin.

Talous

Keskeisin PRH:n toimintaan nopeasti vaikuttava muutostekijä on taloudellisen tilanteen epävarmuus. Ilmoitus- ja hakemuskäsittelystä sekä vuosimaksuista kertyvän tulovirran kehityssuunta on useasta syystä mahdollisesti kääntymässä laskuun. Samaan aikaan valtiontalouden kasvavat haasteet voivat joutaa tilanteeseen, jossa talousarviohoiduksen saatavuus on aikaisempaa epävarmempaa. Viraston tulee kasvattaa kykyään luoda skenaarioita mahdollisista tulevaisuuden tiloista ja niiden taloudellisista seurauksista. Haasteena ovat toimintojen digitalisoinnin ja uusien tehtävien vaatimat panostukset, jotka näkyvät sekä toimintamenojen että investointien kasvuna. Digitalisaation edistäminen, palvelujen ylläpito ja kehittäminen sekä uudet tehtävät tarkoittavat sitä, että henkilöstöresurssin tarve ei digitalisoinnin

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

seurauksena tule vähenemään. Henkilöresurssien tarve pikemminkin kasvaa, etenkin isompien järjestelmä-hankkeiden kehittämisen aikana. Toimintojen laajamittainen digitalisointi edellyttää järjestelmäinvestointien lisäksi myös ylläpidon rahoitusta.

Turvallisuus

Yleinen turvallisuustilanne on vuoden 2022 aikana on muuttunut nopeasti. Ennestään tunnistettujen tietoturvaan liittyvien uhkien rinnalle on noussut sellaisten tilanteiden mahdollisuus, jotka voisivat vaarantaa myös viraston toiminnallisia toimintaedellytyksiä. Yhteiskunnan perusrekistereistä vastaavana viranomaisena PRH:n on kyettävä turvaamaan yhteiskunnan kannalta kriittiset palvelut kaikissa olosuhteissa, mikä edellyttää varautumisjärjestelyjen kriittistä tarkastelua ja tarpeen mukaan edelleen kehittämistä.

Työn tekemisen murros

Jo pidemmän aikaan PRH:n toimintaan ja palveluihin on vaikuttanut työn tekemisen tavan muutos ja kiristynyt kilpailu osaavasta työvoimasta. PRH:n henkilöstöstä iso osa on eläköitymässä ja korvaavan työvoiman saaminen ja pitäminen viraston palveluksessa on yhä vaikeampaa. Aikaisemmat pitkät työurat ja osaamisen kehittäminen viraston palveluksessa eivät enää välttämättä vastaa vastikään työmarkkinoille tulleiden nuorten odotuksia siitä, miten he ajattelevat oman työuransa kehittyvän tulevaisuudessa.

Digitalisaatio ja kyky sopeuttaa toimintaa ympäristömuutoksiin edellyttävät yhä monitaitoisempia osaajia. Viraston on tärkeää tunnistaa tehtävien hoidossa tarvittavat kyvykkyydet ja uudet taidot. Viraston tulee panostaa aiempaakin enemmän motivoiviin urapolkuihin, työn joustoihin, yksilöllisiin vaihtoehtoihin sekä työn monimuotoisuuteen, jotta uusien osaajien saaminen riittävässä määrin on mahdollista.

Koronapandemia kiihdytti ratkaisevasti siirtymistä uusiin työn tekemisen tapoihin ja muutos tulee jatkumaan. Etä- ja hybridityö ovat tulleet uusiksi normaaleiksi työskentelytavoiksi. Yhteisöllisen organisaatiokulttuurin säilyttäminen ja edelleen kehittäminen sekä tietämyksen hallinta ovat tunnistettuja kehittämisen painopisteitä.

Säädösympäristö

PRH:n toimintaympäristöön vaikuttavat olennaisesti sekä kansallisesti että EU:n tasolla jo toteutetut sekä suunnitteilla ja valmistelussa olevat säädöshankkeet. Säädösmuutosten seurauksia PRH:n toimintaan, palvelutuotantoon ja asiakkaisiin tulee arvioida nykyistä kattavammin. PRH tulee pyrkiä seuraamaan ja yhteistyössä TEM:n kanssa vaikuttamaan lainsäädäntötyöhön riittävän aikaisessa vaiheessa.

Erityisenä haasteena on säädösympäristön kehittäminen siten, että se tukee paremmin digitaalisten palvelujen ja työympäristön kehittämistä. Suomen kansallisen digikompassin ja dTEM-toimenpideohjelman mukaiset linjaukset asettavat haasteita. Uudet vaatimukset koskevat mm. digitaalisen identiteetin käyttöön ottamista, digitaalisten palvelujen turvallisuutta ja saavutettavuutta, automaattista päätöksentekoa, tekoälyn ja koneoppimisen hyödyntämistä sekä tiedon laatukriteerejä. Näiden toteuttaminen edellyttää sääntelyn kehittämistä sekä uusia kyvykkyyksiä ja taloudellisia resursseja.

Eduskunnan käsittelyssä oleva uusi kaupparekisterilaki pyrkii parantamaan tiedon laatua (ajantasaisuus, kattavuus, oikeellisuus), mahdollistamaan tiettyjen ilmoitustyyppien automaattirekisteröinnin (liitteettömyys) ja velvoittamaan pääsääntöiseen sähköiseen asiointiin. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen sekä edunsaajarekisteriin liittyvät hankkeet ovat luomassa uusia vaatimuksia virastolle.

Haasteena on kyetä ennakoimaan tulevien ja muuttuvien säädösten vaikutukset viraston toimintaan. Tämä edellyttää kykyä tehdä kokonaisvaltaisia muutosvaikutusten arviointeja ja hyödyntää niitä osana johtamiskäytäntöjä ja osallistumista sen toimintaan vaikuttavaan säädösvalmisteluun. Myös

muuttuvien säädösten nopeat toteutusaikataulut luovat painetta säädösmuutosten vaikutusten ennakointiin riittävän aikaisessa vaiheessa.

Digitalisaatio

Digitalisaation etenemisnopeus, valtionhallinnon linjaukset ja ohjaus (mm. Suomen kansallinen digi-kompassi, Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen -hanke, dTEM-toimenpideohjelma) sekä moninaiset lainsäädännölliset vaatimukset kuten tietoturva ja tietosuoja asettavat kasvavia vaatimuksia PRH:n toimintamallille ja tarvittavalle digikypsyydelle.

Kasvavat vaatimukset vaikuttavat suoraan PRH:n työmäärään ja tarvittaviin resursseihin. Digitalisaatio luo teknologisia mahdollisuuksia tehostaa toimintaa (tekoäly, koneoppiminen, automaattinen pää-töksenteko, robotiikka), mutta näin saavutettavat hyödyt näkyvät enemmänkin parantuneina ja luottavampina palveluina kuin alentuneina kustannuksina.

Alustatalouden ja toimintaympäristössä esiintyvien ekosysteemien merkityksen kasvu luo uudenlaista toimintakenttää ja vaateita toiminnalle. Kansainvälinen yhteistyö palvelujen tuottamisessa lisääntyy ja tarve välittää tietoa reaaliaikaisesti korostuu. Asiakastarpeiden ymmärtäminen osana laajoja palveluketjuja tulee yhä tärkeämmäksi. Tästä esimerkkinä on Yrityksen digitalous -hanke, jonka visiona on luoda muiden Pohjoismaiden kanssa yhteentoimiva yritystalouden ekosysteemi. Tavoitteena on parantaa yritysten reaaliaikaista, digitaalista taloudenhoitoa ja tehostaa viranomaistoimintaa.

PRH:n kansainväliset yhteistyökumppanit ovat siirtämässä palvelujaan yhä enemmän pilvipalveluiksi, erityisesti IPR-alueella. Viraston on huomioitava tämä suuntaus palvelujen digitalisoinnissa sekä kyvykkyyksien kasvattamisessa toimia pilvipalveluympäristössä. Pilvipalvelujen hyödyntämistä tulee arvioida huomioiden julkista hallintoa koskevat linjaukset.

Suomen kestävä kasvun ohjelma

PRH:n yhteydessä toimiva hankeorganisaatio vastaa Suomen kestävä kasvun ohjelmaan kuuluvan Yrityksen digitalous-hankkeen toimeenpanosta. Lisäksi ohjelmaan kuuluu rahanpesun ehkäisyyn ja huoneistotietojärjestelmän kehittämiseen tähtäviä hankkeita, joihin sisältyy myös PRH:n toimialaan kuuluvia kokonaisuuksia.

Asiakkaiden ja yhteiskunnan kasvavat palvelutarpeet

Asiakkaat odottavat digitalisaation edistymisen myötä enenevässä määrin 24/7-palvelua, monikielisyttä, elämän tai yrityksen eri tilanteisiin sovitettuja palveluja sekä ympäristötietoista, vastuullista ja läpinäkyvää viranomaistoimintaa. Palvelujen tulee olla saavutettavia ja eri asiakasryhmien tarpeet huomioon ottavia. Viranomaiset tarvitsevat toimijaverkostoja tuottaakseen tehokkaita ja vaikuttavia palveluja. Kaikki tämä edellyttää erilaisia yhteistyö- ja verkostoitumiskykyjä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin sekä uusia toimintamalleja ja palvelujen ylläpidon lisäresursseja.

Palvelujen kehittämisessä ja tuottamisessa asiakasymmärryksen hyödyntäminen ja kehittämisen joustavuus ovat tärkeitä. Palvelumuotoilun merkitys korostuu ja palvelujen kehittämisessä tulee painostaa ketteryyteen ja yhä nopeampaan palvelujen julkaisuun. Nykyteknologioita hyödyntävä monikanavainen viestintä tulee yhä tärkeämmäksi.

Lisäodotuksia PRH:n palvelujen ja toiminnan kehittämiseksi tuovat viraston toiminnan kansainvälisyyden lisääntyminen sekä yhteiskunnan taholta kasvaneet vaatimukset toiminnan vastuullisuudelle. Erityisesti pk-yritysten kasvava tarve aineettomien oikeuksien osaamiselle, luo odotuksia myös PRH:n neuvonta- ja tiedon jakajan -roolin kehittämiseksi.

Muutoskyvykkyys

Muutokset eivät aina ole helposti ennakoitavissa. Tämän vuoksi PRH on strategiatyössään tunnistanut keskeiseksi kehittämiskohteeksi muutoskyvykkyyden vahvistamisen. Muutoskyvykkyyttä tulee vahvistaa niin johtamisessa, toimintakulttuurissa, työntekijöiden osaamisessa ja toimintatavoissa,

prosesseissa kuin tietojärjestelmäinfrastruktuurissakin. PRH:n on seurattava kehitystä ja kyettävä muuttamaan ja parantamaan toimintaansa sekä varmistamaan toiminnan jatkuvuus ja sujuvuus yhdessä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa.

PRH:n tulostavoitteet vuosille 2023-2026

Tavoitealue 1: PRH:n ydintehtävät:

IPR-toiminnot

PRH tuottaa suomalaisille yrityksille oikea-aikaiset, laadukkaat ja kilpailukykyiset oikeuksien myöntämiseen ja neuvontaan liittyvät palvelut.

PRH osallistuu aktiivisesti IPR-lainsäädännön, kuten patenttilain uudistamiseen, yhtenäispatentin voimaantuloon ja teollisoikeuksia koskevien EU-lainsäädäntöaloitteiden valmisteluun, sekä kansallisen IPR-strategian toimeenpanoon. Virasto hyödyntää kehittämistyössään entistä laajemmin alan kansainvälisiä ja kahdenvälisiä kehittämishankkeita.

Rekisteritoiminnot

PRH tuottaa sujuvat ja laadukkaat rekisteröinti- ja tietopalvelut. Rekisteritiedon luotettavuutta ja saatavuutta parannetaan.

PRH valmistautuu kaupparekisterilain kokonaisuudistukseen, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen lainsäädännön muutoksin sekä muihin valmisteilla oleviin säädösmuutoksiin toteuttamalla tarvittavat uudistukset prosesseihin, palveluihin ja tietojärjestelmiin.

Valvontatoiminnot

PRH:n valvontatehtävissä tavoitteena on vaikuttava valvonta, jolla tuetaan valvottavien lainmukaista toimintaa sekä pyritään ennalta ehkäisemään lainvastaisia menettelyjä, kuten harmaata taloutta ja rahanpesua. Rekisteritietojen valvonnalla varmistetaan rekisteritietojen ajantasaisuus.

Tavoitealue 2: Digitalisaatio ja sähköisten palvelujen kokonaisuus

Digikypsyys

PRH parantaa edellytyksiään asiakaslähtöisten digipalvelujen tuottamiseen, toteuttamalla osaltaan yhteisiä Suomen digikompassissa esitettyjä päämääriä sekä edistämällä dTEM-kypsyysarvioinnissa esille nostettuja kehityskohteita.

PRH pyrkii määrätietoisesti kasvattamaan organisaation muutoskyvykkyyttä vastatakseen toimintaympäristön muutoksiin.

Osana PRH:n strategiaa on tavoitteena luoda yhtenäiset linjaukset ja käytännöt ohjaamaan ja tehostamaan tiedonhallintaa.

Palvelujen ja tiedonhallinnan kehittäminen

PRH varmistaa sen hallinnassa olevien tietojen luotettavuuden, ajantasaisuuden ja tietoturvallisuuden. PRH-tiedon tulee olla helposti saatavilla, pääsääntöisesti avoimien rajapintojen kautta.

PRH jatkaa lakisäateisten palvelujen tuottamista ja kehittämistä asiakaslähtöisesti.

Tavoitealue 3: Henkisten voimavarojen hallinta

PRH määrittää osaamisiaan perustehtävien hoitamisen sekä toimintansa kehittämisen kannalta, ja kehittää edelleen osaamisen johtamisen kokonaisuutta. Lisäksi PRH kehittää henkilöstön osaamista tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, syrjimättömyyden ja työelämän monimuotoisuuden edistämiseksi.

PRH tukee ja edistää henkilöstön työhyvinvointia, motivaatiota ja sitoutuneisuutta.

PRH valmistautuu osaltaan toteuttamaan valtion toimitilastrategian ja alueellisen saatavuuden tavoitteita edistämällä siirtymistä monipaikkaiseen työskentelyyn lähtökohtana asiakastarpeet, viraston toiminnan tehokkuus ja henkilöstön työhyvinvointi.

Tavoitealue 4: Johtaminen ja resurssien hallinta

PRH laatii toimintasuunnitelman tietojohdamisen edistämiseksi. Tietojohdamisen ytimessä ovat PRH:n tuottaman tiedon luotettavuus, helppokäyttöisyys ja yhteensopivuus, mitkä puolestaan ovat PRH:n luoman ja ylläpitämän asiakasarvon olennaisia elementtejä.

PRH jatkaa kokonaisvaltaisen riskienhallintajärjestelmän käyttöönottoa. Riskienhallinta on ennakkoivaa johtamista. Sen avulla varmistetaan viraston strategian ja tavoitteiden saavuttaminen sekä viraston toimintaedellytykset ja toiminnan jatkuvuus.

PRH varautuu maksutulojen ja talousarviorahoituksen muutoksiin tehostamalla edelleen tulokertymän ja toimintamenojen seuranta sekä investointien kustannusvaikutusten arviointia.

PRH varmistaa Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF-väline) toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022)”, vaatimukset huomioiden.

Viraston rahoitusmallin kokonaisuutta arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä tulosohjaavan ministeriön kanssa.

PRH:n tulospittarit ja tavoitesuunnitelmat

PRH:n suunnitelma suunnittelukauden tulostavoitemittareista sekä tavoite-esitykset esitetään alla olevassa taulukossa. Vuoden 2023 TAE-tavoiteluvut ovat yhtenevät TAE 2023 -asiakirjan lukujen kanssa.

	2020 Toteuma	2021 Toteuma	2022 Tavoite	2023 Tavoite	2024 Suunni- telma	2025 Suunni- telma	2026 Suunni- telma
Tavoitealue 1							
Asiakastytyvyisyys; asiakasarvio (1-5)	4,0	4,0	4,0 (tot. 4,0)	4,0 (TAE)	4,0	4,0	4,0
Sähköinen asiointi (PRH keskimää- rin); (%)	89,6	90,8	85	91	92	93	94
Tavoitealue 2							
dTEM-digikypsyys * = ulkoinen arviointi ** = itsearviointi	3,15*	3,23**	3,25* (tot x,xx)	3,3 (TAE)			
Tavoitealue 3							
Työtyytyvyisyys; VMBaro (1-5)	4,0	4,0	3,9 (tot 4,0)	3,9	4,0	4,0	4,0

“Millaiseksi arvioit oman työhyvinvointisi”; VMBaro (4-10)	8,3	8,5	8,3 (tot 8,4)	8,3	8,4	8,4	8,4
Tavoitealue 4							
Johtaminen-indeksi VMBaro (1-5)	3,7	3,7	- (tot 3,7)	3,7	3,8	3,8	3,8
Henkilötyövuodet; (htv)	412,5	418,8	438	437	436	433	432

Taulukko 1: PRH:n suunnitelmakauden tulostittarit

Tulossopimuksessa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle ja kolmen seuraavan vuoden tavoitteet asetetaan alustavina. Tulossopimus päivitetään rullaavasti vuosittain. Erityisesti hallituskauden vaihtuessa tavoitteet päivitetään kattavasti.

Tulossopimuksen budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Tavoitteiden toteumat käydään läpi syksyn tulosneuvottelujen yhteydessä. Raportointi tulostavoitteiden toteutumisesta tehdään kaksi kertaa vuodessa, tilinpäätöstietojen osalta viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä, jonka jälkeen ne käydään läpi tulosohtajan kanssa ennen uuden tulossopimuksen laatimista. Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot raportoidaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti. <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet>

Lisäksi tulossopimuksen toteutumista seurataan tulosohtausyhteyshenkilöiden tapaamisissa vähintään neljännesvuosittain sekä jatkuvalla seurannalla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta koskevalla seurantajärjestelmällä ja tarvittaessa täydentävillä tietopyynnöillä.

Toimeenpanosuunnitelmassa esitetään ne merkittävimmät toimenpiteet, joita PRH on suunnitellut tulostavoitteiden saavuttamiseksi.

pääjohtaja Antti Riivari

osastopäällikkö Antti Neimala

hallitusneuvos Liisa Huhtala

Liitteet PRH:n toimeenpanosuunnitelma

Jakelu

Tiedoksi

VN/15714/2022-TEM-16

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: